

Міністерство освіти і науки України
ВНЗ "Відкритий міжнародний університет
розвитку людини "Україна"

Полтавський інститут економіки і права

**"СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ НАУКИ,
ЕКОНОМІКА, ПРАВО: НОВІ ВИКЛИКИ,
ПРАКТИКА ІННОВАЦІЙ"**

**МАТЕРІАЛИ
Міжнародної
науково-практичної конференції**

16-17 квітня 2015 р.

Том I

м.Полтава

Демченко Надія Олександрівна,

кандидат педагогічних наук,

професор кафедри перекладу та іноземних мов

Полтавський інститут економіки і права

ОСНОВНІ КОМПОНЕНТИ СИСТЕМИ УСНИХ ВПРАВ

Під системою вправ звичайно розуміють організацію взаємозв'язаних дій, що йдуть у порядку наростання мовних чи операційних труднощів, з урахуванням послідовності становлення мовних умінь, навичок і характеру існуючих актів мовлення (1). Зрозуміло, що система вправ буде різною стосовно різних курсів, навчальних умов, етапи навчання мови, видів мовної діяльності. Різний зміст дістануть і основні параметри системи (послідовність, дозування і співвідношення, цілеспрямованість та ін.)

Усі усні вправи можна класифікувати за двома принципами:

1) залежно від обмеженого методичного завдання, яке вони розв'язують у плані всього процесу формування іноземного комунікативного мовлення учнів; 2) залежно від виду комунікативної діяльності (говоріння-слухання), для розвитку якого вони призначаються. Відповідно до першого принципу класифікації розрізняють два типи вправ.

Призначення вправ першого типу (так званих тренувальних, аналітичних, некомунікативних і т.д.) – цілеспрямована активізація лексико-граматичного матеріалу, результатом якої повинна бути навичка оперування певними мовними елементами. Суть цих вправ у багаторазовому і варіаційному повторенні іншомовної форми, що відповідає даному змісту.

Призначення вправ другого типу (мовних, власне мовних, комунікативних, ситуативних, творчих, синтетичних і т.д.) – нерегульована, в основному вільна і конкретно неспрямована активізація мовного матеріалу в умовах практики з мовлення при розв'язанні комунікативних і змістових завдань (2)

Результатом такої активізації має бути вторинне мовне вміння операційна готовність включення в реальну усну комунікацію. Суть вправ цього типу – формування і реалізація власного змісту в іншомовній формі (в плані говоріння) і розуміння реально-комунікативного змісту, що містить іншомовний текст (в плані сприймання мовлення)

вправ. Часто доводиться спостерігати, як учні, що навчилися досить вільно оперувати певним мовним матеріалом у процесі тренувальних вправ, виявляються зовсім безпорадними в умовах природного спілкування.

Комунікативні вправи за своїм основним призначенням повинні:

- а) містити інформацію, «поділитись» якою учень може в умовах реального спілкування або виконуючи навчальне завдання;
- б) стимулювати продукування зв'язного мовлення на основі власного життєвого досвіду, знань і т.д.; в) стимулювати вираження свого ставлення до того чи іншого факту (події, явища), життєвої чи навчальної реальності; г) створювати ситуації для мовного спілкування в аудиторії чи поза нею; д) мотивувати сприймання текстів з метою одержання від них корисної інформації.

Вправи цього типу повинні бути комунікативними як за змістом, так і за формою, як за матеріалом, так і за процедурою виконання. Вони повинні по можливості моделювати реальну ситуацію однієї із сфер усного спілкування. Вправа повинна будуватись на опрацьованому і достатньо засвоєному учнем мовному матеріалі для того, щоб при продукуванні або сприйманні мовлення основна увага була спрямована на зміст мовних витворів. Вправу слід виконувати у формі одного із гіпових видів усно-мовного спілкування, а саме: офіційного і неофіційного, індивідуального, групового і публічного, монологічного і діалогічного.

За методичним призначенням і умовністю акту мовлення всі комунікативні вправи можна поділити на два класи. Вправи першого класу, саме при їх виконанні має місце нерегульована, конкретно неспрямована активізація мовного матеріалу. Разом з тим вони мають риси, за якими певною мірою співвідносяться з тренувальними вправами. За допомогою комунікативних вправ вчитель має можливість цілеспрямовано працювати над формуванням певних мовних форм. У вправах другого класу мотивація мовних актів реальна. У них наближення мовних дій до природних умов спілкування проявляється істотно більше ніж в усіх інших формах.

Використання комунікативних вправ на уроці залежить від ряду таких факторів: 1) етапу навчання; 2) підготовленості учнів; 3) ступеня комбінованості вправи, тобто опори її на інші види комунікативної